

Bland stamtavlor och sköldebrev

RIDDARHUSETS GENEALOGISKA avdelning arbetar för närvarande intensivt med de projekt som tilldelats den av adelsmötet 2010. Ett stort uppdrag är att uppdatera stamtavlorna för att ge ut en ny version av dessa på cd, den senaste är från 2002. Att hålla stamtavlorna korrekta och uppdaterade är riddarhusgeneologen Göran Mörners huvuduppgift och det är något som även sysselsätter den nytillträdde riddarhusmannen Oscar Langenskiöld. Stamtavlor innehåller alla faktauppgifter kring varje enskild ättemedlem: förnamn, födelseår, giftermål, barn, titlar, utmärkelser och karriär. Sedan slutet av 1990-talet är informationen digitaliserad, men än så länge finns ingen gemensam databas för Riddarhusets olika register. Därför måste varje ändring föras in

för hand på flera olika ställen. Trots detta har det svenska Riddarhuset unikt bra ordning på stamtavlorna, lugnar Göran Mörner.

Det finns i dag cirka 700 levande ätter varav 100 i sin helhet befinner sig utomlands – i forskningsringen, som Göran uttrycker det. De utomlands fortlevande ätterna är svåra att få information om. Till Riddarhuset hör även 2 300 utdöda ätter som upptar betydligt mer tid än vad man skulle kunna tro. Tillgången till nya arkiv innebär tillgång till nya uppgifter och tidigare information stämmer inte alltid. Stamtavlor baseras i huvudsak på Elgenstiernas ättartavlor som innehåller en del felaktigheter. Elgenstierna grundar sig delvis på Anreps ättartavlor och där finns ytterligare brister. Således går det inte att förlita sig på de gamla källorna, allt

måste betraktas med minst ett kritiskt öga.

Tack vare digitala arkiv, som kyrkböcker online, kommer vi direkt till originalkällorna i stället för att gå omvägen via böcker, säger Göran Mörner, vars ambition är att all information ska ligga så nära originalkällorna som möjligt eftersom avdelningen har en vetenskaplig inställning till genealogi och heraldik.

De levande ätterna uppdateras kontinuerligt i samband med utgivningen av Adelskalendern vart tredje år. Att den stämmer är viktigt, inte minst eftersom den används för att avgöra vilka som är berättigade till olika stipendier och understöd samt ger information om vem som är huvudman för varje ätt. Huvudmannen har rätt att närvara och rösta vid adelsmötet som fattar beslut om Riddarhusets verksamhet.

Riddarhusgeneologen Göran Mörner granskar de nyligen inkomna sköldebrev för adliga och friherrliga ätterna af Klinteberg. FOTO: FREDRIK STYRFALT.

– Traditionen att sedan 1854 ge ut Adelskalendern innebär att uppgifterna över tid har hållits uppdaterade, men det är trots det en arbetskrävande process att producera den, berättar Göran Mörner.

Han ansvarar för ingresser och historiska fakta medan det är redaktören för Adelskalendern, Marianne Setterblad, som ser till att alla kalender- och medlemsuppgifter stämmer. Det görs huvudsakligen med hjälp av uppgifter från folkbokföringen och inskickade svar på korrekturuskicket vart tredje år. Kalenderredaktören ansvarar också för Legala notiser som publiceras halvårsvis i *Arte et Marte*.

Under hösten har riddarhusgenealogen och den nytilträdde intendenten Fredrik Styrfält ägnat en hel del tid åt att bringa ordning och reda bland de cirka 2 000 sigillstampar som finns att beskåda i stora monturar i kansliets lokaler. De lades på plats för åttio år sedan, därefter har inventarielappar ramlat av och stampar flyttats runt så nog var det hög tid för en noggrann genomgång.

– Det är ett mödosamt arbete men samtidigt intressant eftersom jag har hittat föremål som inte upptäckts tidigare. Vissa av sigillstamparna har varit felmärkta och visat helt andra ätters vapen än vad som framgått på inventarielapparna, berättar Göran Mörner.

De pågående inventeringarna av sköldbrev, begravningsvapen och sigillstampar har bidragit till att höja ambitionsnivån vad gäller att besvara heraldiska frågor från medlemmarna. All information ska dessutom sammanföras i en gemensam databas.

Släktforskningsintresset i Sverige är stort och den genealogiska avdelningen får många förfrågningar från släktforskare, Riddarhusets medlemmar, från media och utlandet. I Riddarhuset finns cirka 400 meter hyllarkiv. Det kan låta mycket, men som jämförelse kan nämnas Krigsarkivets 72 000 hyllmeter.

– Många tror att det finns mer privata handlingar i form av dagböcker och brev här än vad det egentligen gör.

För den som är intresserad av att lära sig mer om sin ätt rekommenderar Göran Mörner att börja med att läsa Elgenstiernas ättartavlor som finns som referenslitteratur på de flesta lokalbibliotek i Sverige. Därefter är det en god idé att intervjua släkt och familj och att läsa moderna böcker om den svenska adeln, exempelvis Jan von Konows *Sveriges adels historia*. I Krigsarkivet och Riksarkivet kan det också finnas mycket intressant att hämta.

Göran Mörner konstaterar med glädje att det finns ett stort engagemang hos direktionen vad avser genealogi och heraldik, genealogi finns med som en stående punkt vid direktionens sammanträden.

– Jag gläds åt att vi nu bygger ett klimatmässigt bra arkiv för Riddarhusets unika samlingar med högt kulturhistoriskt värde. Vår samling av sköldbrev kan nog vara världens mest förnämsta i sitt slag. Där

finns 582 sköldbrev varav det äldsta är från år 1508 (Håkan Karlsson från Björkeryd). ☞

Louise Ribbing

Riddarhusgenaloger genom tiderna:

1905–1908, Adam Lewenhaupt
1948–1963, Folke Wernstedt
1963–1988, Pontus Möller
1988–1998, Lars Wikström
1998–2010, Per Nordenvall